

межах якої ключового значення набувають регіональні союзи, стратегічні партнерства та мережеві механізми співробітництва. У цьому контексті НАТО виступає одним із центральних елементів сучасної системи міжнародної безпеки, а Україна поступово інтегрується до цієї безпекової архітектури як важливий геополітичний та стратегічний актор.

Таким чином, Гаазький саміт НАТО 2025 року став важливим етапом трансформації міжнародної безпеки та засвідчив формування нової моделі міжнародного правопорядку, заснованої на принципах стратегічної стійкості, мережевої взаємодії та довгострокового стримування загроз. У цих умовах Україна поступово набуває нового геополітичного статусу як одного з ключових елементів європейської та євроатлантичної системи безпеки. Водночас дипломатія дедалі більше перетворюється на стратегічний механізм координації міжнародної безпеки та формування нової архітектури міжнародних відносин.

Список використаних джерел:

1. The Hague Summit Declaration issued by NATO Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in The Hague, 25 June 2025. URL: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2025/06/25/the-hague-summit-declaration> (дата звернення: 07.05.2026).

2. Security policy brief on Ukraine and European security transformation. 2025. URL: https://d1xp398qalq39s.cloudfront.net/content/Security_PB_v5.pdf (дата звернення: 07.05.2026).

3. Brunk I. W., Hakimi M. Russia, Ukraine, and the future world order. *American Journal of International Law*. 2022. Vol. 116, No. 4. P. 687–697. DOI: <https://doi.org/10.1017/ajil.2022.69>.

4. Koptev O. The role of Ukraine in the modern international security system. *Scientific Bulletin*. 2024. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1910604> (дата звернення: 07.05.2026).

5. Krocak M. Diplomacy in the context of international security – retrospection and present day. *Scientific Journal of the Military University of Land Forces*. 2022. Vol. 54, No. 4(206). P. 591–608. DOI: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0016.1766>.

Лотарева Дар'я Валеріївна,

*здобувачка вищої освіти четвертого курсу інженерно-енергетичного факультету
Миколаївського національного аграрного університету*

Курепін Вячеслав Миколайович,

*доцент кафедри методики професійного навчання
Миколаївського національного аграрного університету,
кандидат економічних наук, доцент*

МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ПРИКЛАДІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Воєнні дії в Україні спричинили значні руйнування освітньої інфраструктури південних регіонів країни. Повномасштабна порушила організацію освітнього процесу, спричинила вимушене переміщення учасників освітнього середовища та необхідність оперативної трансформації механізмів управління освітою. В умовах постійних безпекових загроз органи державної влади та місцевого самоврядування змушені адаптувати систему освіти до кризових умов [1, с. 267], забезпечуючи безперервність навчання та безпеку освітнього середовища.

Миколаївська область з перших місяців повномасштабного вторгнення зазнала наслідків воєнних дій: постійні ракетні та артилерійські атаки. До теперішнього часу

безпекова ситуація в області залишається з високим рівнем ризиків для цивільного населення, об'єктів соціальної інфраструктури та зокрема закладів освіти.

Внаслідок бойових дій значна кількість шкіл та закладів професійної та вищої освіти зазнали пошкоджень або руйнувань, зокрема Чорноморський національний університет імені Петра Могили та Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. Через небезпеку перебування здобувачів освіти та педагогів у приміщеннях навчальних закладів, частина закладів освіти області змушена була повністю перейти на дистанційний формат навчання [2, с. 6].

Додатковими викликами для функціонування освітньої сфери регіону стали перебої з електропостачанням, нестабільний доступ до мережі Інтернет, а також пошкодження об'єктів критичної інфраструктури. Особливо складна ситуація склалася в березні 2022 року, коли внаслідок обстрілів у місті Миколаїв виникли серйозні проблеми із централізованим водопостачанням. Зазначені обставини суттєво ускладнили функціонування закладів освіти, створивши додаткові санітарно-гігієнічні ризики [3, с. 23] та обмеження для організації безпечного освітнього процесу.

Значна кількість здобувачів освіти та педагогічних працівників була змушена евакуюватися до інших регіонів України або за кордон, що негативно позначилося на кадровому забезпеченні освітньої галузі та організації освітнього процесу. В результаті заклади освіти опинилися перед необхідністю оперативної адаптації до нових умов функціонування, зокрема шляхом активного впровадження дистанційних форм навчання та цифрових освітніх технологій.

Безпекові виклики, спричинені воєнними діями, зумовили необхідність реалізації органами публічного управління Миколаївської області комплексу заходів, спрямованих на адаптацію системи освіти до умов воєнного стану [4, с. 175]. У регіоні активно впроваджувалися дистанційні та змішані форми організації освітнього процесу, здійснювалися заходи щодо облаштування захисних укриттів, а також удосконалювалися механізми цифровізації освітньої діяльності.

В умовах воєнного стану забезпечення безперервності освітнього процесу, стабільного функціонування закладів освіти та належного рівня безпеки учасників освітнього середовища значною мірою залежить від ефективної координації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Система публічного управління освітою в Україні базується на чіткому розмежуванні повноважень та компетенцій між центральними органами виконавчої влади, обласними військовими адміністраціями [5, с. 10], органами місцевого самоврядування та керівниками закладів освіти, що забезпечує комплексний підхід до організації та управління освітньою діяльністю в умовах кризових викликів.

Міністерство освіти і науки України визначає стратегічні напрями функціонування системи освіти в умовах воєнного стану, забезпечує нормативно-правове регулювання освітньої діяльності та розробляє рекомендації щодо організації безпечних форм навчання. Важливим напрямом діяльності міністерства є координація заходів, спрямованих на забезпечення безпеки освітнього процесу та адаптацію системи освіти до сучасних кризових викликів.

Протягом періоду воєнного стану міністерством було прийнято ряд управлінських рішень щодо організації освітнього процесу із застосуванням дистанційних технологій навчання, спрощення процедур переведення здобувачів освіти між закладами та адаптації освітніх програм до умов функціонування у кризовому середовищі. Реалізація зазначених заходів сприяла забезпеченню безперервності освітнього процесу та підтриманню доступності освіти в умовах безпекових обмежень.

На регіональному рівні реалізацію державної освітньої політики забезпечує Миколаївська обласна військова адміністрація, яка здійснює координацію діяльності закладів освіти області, організовує взаємодію між територіальними громадами та центральними органами виконавчої влади, а також контролює дотримання безпекових

вимог в закладах освіти адміністраціями [6, с. 43]. В умовах постійних безпекових загроз та ризиків, пов'язаних із воєнними діями, адміністрацією ухвалювалися управлінські рішення щодо тимчасового припинення очної форми навчання, організації дистанційного освітнього процесу та облаштування захисних укриттів в закладах освіти області.

На місцевому рівні органи місцевого самоврядування територіальних громад Миколаївської області здійснюють фінансування закладів освіти, організацію їх матеріально-технічного забезпечення, створюють безпечні умови для учасників освітнього процесу, підтримують розвиток цифрової інфраструктури освітньої сфери. Зокрема, у Миколаєві органами місцевого самоврядування реалізовувалися заходи, спрямовані на відновлення пошкоджених внаслідок бойових дій закладів освіти, забезпечення їх генераторами та засобами автономного енергоживлення, облаштування безпечних освітніх просторів у захисних укриттях. Такими управлінськими рішеннями забезпечується безперервність освітнього процесу та підвищується рівень безпеки учасників освітнього середовища в умовах воєнного стану.

В умовах воєнного стану особливої актуальності набули питання цифровізації освітнього процесу та забезпечення доступності дистанційного навчання. У багатьох територіальних громадах Миколаївської області органи місцевого самоврядування у співпраці з міжнародними організаціями та благодійними фондами реалізовували проєкти, спрямовані на забезпечення здобувачів освіти та педагогічних працівників комп'ютерною технікою, мобільними пристроями та доступом до мережі Інтернет.

Реалізація таких ініціатив сприяла підвищенню доступності освітніх послуг для молоді, яка була змушена евакуюватися до інших регіонів України або за кордон, а також для осіб, що перебували на територіях із підвищеним рівнем безпекових ризиків [7, с. 80]. Впровадження цифрових технологій дало змогу забезпечити безперервність освітнього процесу та підтримати функціонування системи освіти в умовах кризового середовища.

Таким чином, ефективне функціонування системи освіти значною мірою залежить від результативності механізмів публічного управління та координації дій органів державної влади та місцевого самоврядування. Досвід Миколаївської області свідчить, що безпекові виклики, пошкодження освітньої інфраструктури та вимушене переміщення учасників освітнього процесу потребують оперативного впровадження антикризових управлінських рішень. Важливого значення в сучасних умовах набувають цифровізація освітнього процесу, розвиток дистанційних форм навчання та створення безпечного освітнього середовища.

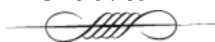
Список використаних джерел:

1. Іваненко В. С., Курепін В. М. Реалізація заходів цивільного захисту у реформах місцевого самоврядування // Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали Х всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 25-27 жовтня 2023 року). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 265-268. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15758>.
2. Batsurovska I., Kurepin V. The Impact of the War in Ukraine on the Study Results at an Agricultural University // Tréma. 2023. № 60. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15314>.
3. Batsurovska I. V., Kurepin V. M. Modern features of the functioning of the education system during martial law // Learning and Teaching: After War and in Peacetime : materials of the II international scientific and practical conference, Kharkiv, Ukraine, November 10, 2023 / H.S. Frying pans of the Kharkiv National Pedagogical University; ed. I. Kostikova. Kharkiv, 2023. P. 21-23. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15843>.
4. Іваненко В. С. Місцеве самоврядування під час кризи. Євроінтеграційний дизайн: стратегії відновлення України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 6 трав. 2025 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, М. С. Орлів. Київ : ННІ ПУДС КНУ, 2025. С 173-176. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21872>.

5. Абдулаєва А. Розмежування повноважень в умовах війни між військовими державними адміністраціями та місцевим самоврядуванням. Шевченківська весна – 2025: публічне управління та державна служба: матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Київ, 26 березня 2025 р. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2025. С. 8-11. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21433>.

6. Сиворотка Н. М. Взаємодія органів місцевого самоврядування та органів державної влади: напрями та форми. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., (м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 41-45. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20124>.

7. Іваненко В.С. Демографічні зміни та стійкість в Україні. Проблематика і перспективи сталого розвитку України в аспекті синергії інтеграції економіки, бізнесу та HR-інжинірингу : матеріали III всеукраїнської наукової конференції студентів та молоді (м. Хмельницький, 15 травня 2025 р.). Хмельницький : ХНУ, 2025. С. 78-81. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22280>.

*Лук'яненко Іванна Ярославівна,
студентка 1 курсу факультету міжнародної торгівлі та права
Державного торговельно-економічного університету*

РОЛЬ ПАРЛАМЕНТУ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ: ДОСВІД РУМУНІЇ ТА УКРАЇНИ

У сучасних умовах трансформації політико-правових систем європейських держав особливого значення набуває дослідження ролі парламенту як ключового інституту представницької демократії та важливого елемента системи публічної влади. Особливо актуальним є порівняльний аналіз роботи парламентів України та Румунії, оскільки обидві держави пройшли шлях політико-правових реформ, спрямованих на зміцнення демократичних інститутів та утвердження європейських стандартів державного управління. Для України вивчення досвіду Румунії має важливе практичне значення у контексті вдосконалення механізмів парламентської діяльності, посилення взаємодії між органами влади, розвитку парламентської дипломатії та поглиблення євроінтеграційних процесів. Саме тому порівняльно-правовий аналіз парламентських моделей України та Румунії є актуальним як з теоретичної, так і з практичної точки зору.

Відповідно до статті 75 Конституції України, Верховна Рада України є єдиним органом законодавчої влади в Україні. Згідно зі статтею 76 Конституції України, конституційний склад Верховної Ради України становить 450 народних депутатів України, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на 5 років [1]. Це конституційне положення закріплює центральне місце парламенту в системі публічної влади, визначаючи його як основний інститут народного представництва, уповноважений здійснювати законотворчу діяльність, визначати засади внутрішньої і зовнішньої політики держави, а також реалізовувати контрольні повноваження щодо діяльності виконавчої влади. Крім законодавчої функції, Верховна Рада України відіграє важливу роль у формуванні органів державної влади, затвердженні державного бюджету, здійсненні парламентського контролю та забезпеченні конституційної легітимності державного управління.

Водночас стаття 61 Конституції Румунії закріплює, що парламент є найвищим представницьким органом румунського народу та єдиним законодавчим органом держави [2]. Однак, на відміну від України, де в умовах унітарного державного устрою функціонує однопалатний парламент – Верховна Рада України, парламентська система Румунії є